

Η ΜΕΤΑΠΟΛΕΜΙΚΗ ΔΙΕΘΝΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΙΣ ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ*

ΥΠΟ ΑΓΓΕΛΟΥ Θ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ

Περιεχόμενα : Τιμάρθριμος φορολογίας. — Κατὰ κάποιον επιβάρυνσις. — Αναλογία τῶν φόρων ἐπὶ τοῦ Ἐθνικοῦ εἰσοδήματος. — Ἐξέτασις φορολογικῆς νομοθεσίας. — Σημεριναὶ τάσεις τῆς φορολογικῆς πολιτικῆς.

Ὁ παγκόσμιος πόλεμος ἐπέφερεν σπουδαίας διαταραχὰς εἰς τὴν οἰκονομικὴν ζωὴν ὧν σχεδὸν τῶν χωρῶν τοῦ κόσμου, τῶν τε ἐμπολέμων, ὧν ἠπείλησεν πρὸς στιγμὴν αὐτὴν ταύτην τὴν οἰκονομικὴν ὑπόστασιν καὶ κατὰ μικροτέραν πάντως κλίμακα τῶν οὐδετέρων. Ἡ προσδοκωμένη πρόοδος πρὸς μίαν οἰκονομικὴν καὶ δημοσιονομικὴν σταθερότητα, ἣτις ὑπετίθετο ὅτι θὰ ἤρχιζε μὲ τὴν ὑπογραφὴν τῶν συνθηκῶν τοῦ 1919, ἐπεδραδύνθη ἐκ τοῦ πολλαπλασιασμοῦ πλείστων ὧν ἐπειγόντων ζητημάτων καὶ τῆς ἐμφανίσεως νέων ἀπροβλέπτων τοιούτων. Τὰ ναυάγια, ἰδίᾳ ὡς πρὸς τὸ ἀνθρώπινον ὀλίκον, τὰ ὅποια ἐκληροδότησεν ὁ παγκόσμιος πόλεμος, ἡ Ρωσικὴ κοινωνικὴ ἐπανάστασις καὶ ὁ κατόπιν Ἑλληνοτουρκικὸς, τὰ διάφορα κοινωνικὰ καὶ πολιτικὰ ζητήματα τὰ ὅποια ἀντιμετώπιζον ἰδίᾳ τὰ νεοστὶ ἱδρυθέντα διάδοχα Κράτη, ἐκράτουν εἰς διαρκὴ ἀνησυχίαν τὰς διαφόρους Κυβερνήσεις καὶ ἐπέτεινον τὴν μεταπολεμικὴν ἀβεβαιότητα. Ἐν ὅμως ἀπὸ κοινωνικῆς ἀπόψεως αἱ διάφοροι Κυβερνήσεις εὗρισκοντο ἐν τῇ μέσῃ μιᾷ τειαύτης ἀτμοσφαιρᾶς διαρκoὺς συγχύσεως καὶ ἀβεβαιότητος, ἀπὸ οἰκονομικῆς καὶ δημοσιονομικῆς τοιαύτης δὲν εὗρισκοντο δυστυχῶς εἰς καλλιτέραν κατάστασιν.

Ὑπῆρξαν πολλοὶ οἵτινες ὑπεστήριζον ὅτι τὸ ἐμπόριον καὶ ἡ βιομηχανία ὅχι μόνον θὰ ἐπανεκτῶν τὴν προτέραν τῶν θέσιν, ἀλλὰ θὰ ἐδημιουργεῖτο πρωτοφανὴς εὐημερία εἰς ὅλους τοὺς κλάδους τῆς παραγωγῆς. Ἐλησμονήθη ὅμως ὅτι καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς πολεμικῆς περιόδου ἡ βιομηχανία εἶχε ἐπιδοθῇ εἰς τὴν κατασκευὴν πολεμφοδίων, πρῶτον τῆς συνεπὶς μεταπολεμικῶν μέλημα θὰ ἦτο ἡ ἐκκαθάρισις τῶν ἐκ τοῦ πολέμου συσσωρευθεισῶν καθυστερήσεων. Ἦτο ὀφθαλμοφανές, ὅθεν, ὅτι ἡ βιομηχανία ἦτο ἀδύνατος νὰ ἱκανοποιήσῃ τὴν πυρετώδη μεταπολεμικὴν ζήτησιν βιομηχανικῶν προϊόντων, τοῦτου ἕνεκα ἀναπόφευκτος διαφαίνεται ἡ αὐξήσις τοῦ τιμαριθμοῦ τῆς ζωῆς. Ἡ μεταπολεμικὴ ἐξέλιξις διεπίστωσε τὴν σκληρὰν ταύτην πραγματικότητα καὶ

(*) Ἀναγνώσθη εἰς τὸ φροντιστήριον Δημοσίας Οἰκονομίας τοῦ καθηγητοῦ κ. Καλιτσονάκη ἐν τῇ Ἀνωτάτῃ Σχολῇ Οἰκονομικῶν καὶ Ἐμπορικῶν Ἐπιστημῶν (Δεκέμβριος 1926).

ἀπέδειξε τὸ οὐτοπιστικὸν τῶν ἄκρως εὐφαντάστων ὀπτιμιστικῶν ἀντιλήψεων.

Τὰ Δημόσια οἰκονομικὰ δὲν ἦτο δυνατόν παρὰ νὰ ὑποσθῶσι τὰς συννεπίας τῆς δημιουργηθείσης κοινωνικῆς καὶ οἰκονομικῆς διαταραχῆς τῶν χωρῶν τῶν, ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ τῆς συμμετοχῆς τῶν εἰς τὸν παγκόσμιον πόλεμον, τῆς διαταράξεως τῆς διανομοματικῆς τιμῆς καὶ τῶν κρατουσῶν παρ' ἑκάστη χώρα ἰδιαίτερων οἰκονομικῶν συνθηκῶν. Ἡ ἀνισοσχέλις τῶν προϋπολογισμῶν ὑπῆρξεν ἀποτέλεσμα τῶν ἐξόδων καὶ ἐσόδων τὰ ἑποῖα ἐξελέχθησαν δυσαναλόγως, ὑπὸ τὴν ἐπίρρυσιν πλείστων ὧσων γεγονότων. Οὕτω ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῶν ἐξόδων ἡ προπολεμικὴ βάσις ἀνετράπη ἀπὸ τὸ δυσαναλόγως αὐξηθὲν δημόσιον χρέος, ἡ ἐξυπηρέτησις μόνον τοῦ ὀκείου ἀπερρόφη ἐν ἀρκετῇ σημαντικῶν ποσοστῶν τῶν ἐσόδων, ἀπὸ τὰς δαπάνας πρὸς ἐπανόρθωσιν τῶν καταστραφεισῶν χωρῶν καὶ ἀπὸ τὰ διάφορα νέα ἐξοδα τὰ ἀπαιτούμενα λόγῳ τῆς διαμορφώσεως νέων μεταπολεμικῶν κοινωνικῶν καὶ πολιτικῶν συνθηκῶν. Πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν ἐξόδων τούτων, ἐπαβάλλετο ἄμεσος λήψις δημοσιονομικῶν μέτρων, πρὸς ἀποκατάστασιν ὁμαλῆς καὶ πάλιν δημοσιονομικῆς καταστάσεως.

Τὸ κυριώτερον καὶ δραστικώτερον πρὸς τοῦτο μέτρον, εἰς ὃ κατέφυγον ἔπασαι ἀνεξαιρέτως αἱ Κυβερνήσεις, ὑπῆρξεν ἡ αὐξήσις τῆς φορολογικῆς ἐπιβαρύνσεως. Τούτου ἕνεκα ἡ φορολογικὴ Νομοθεσία ὑπέστη ἀλλεπαλλήλους τροποποιήσεις, καταργήσεις καὶ διαρρυθμίσεις κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς πολεμικῆς καὶ μεταπολεμικῆς περιόδου, διελθοῦσα ἀπὸ τρεῖς διαδοχικὰς φάσεις, διαφόρου βαθμοῦ καὶ διαρκείας εἰς ἑκάστην χώραν. ὦν κύριον χαρακτηριστικὸν ἦτο ἡ πληθωρικότης, ἡ σταθεροποίησις καὶ τελευταῖον ἡ ἀνόρθωσις καὶ ἀποκατάστασις εἰς τὰς ὀγιεῖς φορολογικὰς ἀρχάς.

Τὴν ἐξέλιξιν τῆς μεταπολεμικῆς ἰδίᾳ φορολογικῆς ἐπιβαρύνσεως θὰ προσπαθῶμεν νὰ παρακολουθήσωμεν εἰς τὰς κυριωτέρας Χώρας καί, ἐπὶ τῇ βάσει στατιστικῶν δεδομένων, νὰ συναγάγωμεν ἀσφαλῆ, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον, συμπεράσματα περὶ τῆς πραγματικῆς φορολογικῆς ἐπὶ τῶν ἐπιβαρύνσεως.

Οἱ τρόποι τοῦ προσδιορισμοῦ τοῦ φορολογικοῦ βάρους τῶν διαφόρων Χωρῶν καὶ τῆς μεταξύ τούτων συγκρίσεως ποικίλλουσι, οὐδεὶς ἔμως τούτων παρέχει ἀπολύτως τὸ δικαιότερον κριτήριον, τὴν ἀσφαλεστέραν βᾶσιν περὶ τῆς πραγματικῆς φορολογικῆς ἐπιβαρύνσεως Χώρας τινός.

Οὕτω 1) δυνάμεθα νὰ παρακολουθήσωμεν τὴν ἐξέλιξιν τῆς φορολογικῆς ἐπιβαρύνσεως παρ' ἑκάστη Χώρα, ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν προπολεμικὴν τοῦ 1913, δι' ἐνὸς φορολογικοῦ τιμαριθμοῦ καὶ διὰ τῆς μετατρο-

πῆς τοῦ φορολογικοῦ βάρους εἰς ἓν νόμισμα, εἰς τὸν χρυσόν, νὰ λάβω-
 μεν συγκριτικὴν τινα ἰδέαν τῆς ἐπιβαρύνσεως μεταξὺ τῶν διαφόρων Χω-
 ρῶν. Ἐκ διαφόρων στατιστικῶν ἐημεσιευθειῶν κατὰ διαφόρους και-
 ροὺς εἰς τὸ διεθνὸς φῆμτος περιοδικὸν «Wirtschaftsdienst», ὡς καὶ εἰς
 τὰ δελτία τοῦ «United States Department of Commerce» κατήρ-
 τισα τὸν κάτωθι πίνακα εἰς τὸν ὅποιον ἐμφαίνεται τὸ ποσὸν τοῦ φορο-
 λογικοῦ βάρους δι' ἐκάστην Χώραν, παραπλεύρως δὲ ἐκάστου πρὸς
 ἑξέ: τεθῆ ὁ σχετικὸς τιμάρθμος αὐξήσεως ἐν σχέσει πρὸς τὸ 1913.

(Βλ. πίνακα ὑπ' ἀριθμ. I εἰς τὴν ἐπομ. σελ.).

Ἐκ τῆς παρακολουθήσεως τῆς ἐξελλίξεως τῆς φορολογικῆς ἐπιβα-
 ρύνσεως, ὡς ἐμφαίνεται αὕτη ἐν τῷ ἀνωτέρῳ πίνακι, μεταξὺ τῶν δια-
 φόρων Χωρῶν ἐν σχέσει πρὸς τὴν τοῦ 1913, παρατηροῦμεν ὅτι αὕτη
 ἔλαβε μεγαλύτεραν αὐξησιν εἰς τὰς Χώρας ἐκείνας, τῶν ὁποίων τὸ νό-
 μισμα δὲν ὑπέστη μείωσιν τῆς ἀνταλλακτικῆς του ἀξίας, ἐνῶ ἀντιθέτως
 εἰς ἃς Χώρας τοῦτο λόγῳ τοῦ πληθωρισμοῦ ἔλαβε φθίνουσαν κλίμακα
 ὑποτιμήσεως, ἢ αὐξησις εἶναι μικρότερα. Εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν
 τοῦτο εἶναι φανερόν, διότι ἡ αὐξησις τῶν φορολογικῶν βερῶν ὑπῆρξεν
 ἀναπόδραστος συνέπεια τῆς αὐξήσεως τοῦ τιμαρίθμου τῆς ζωῆς, εἰς τὴν
 δευτέραν ὅμως τὸ πρᾶγμα φαίνεται ὀλίγον περίεργον ἐκ πρώτης ὀψεως.
 Μήπως εἰς τὰς Χώρας εἰς ἃς τὸ νόμισμα ἀπεμακρύνθη τῆς χρυσῆς ἰσο-
 τιμίας του, δὲν ἐπεβλήθησαν νέαι φορολογίαι; Ἀσφαλῶς ὄχι. Τὸ τοι-
 οῦτον ἡμεῖς ἀποδίδομεν εἰς τὸ ὅτι ἡ ἀσκηθεῖσα ἐκαστοτε φορολογικὴ
 πολιτικὴ δὲν παρηκολούθησε τὸν τιμάρθμον τῆς ζωῆς οὐδὲ τὴν νομι-
 σματικὴν ὑποτίμησιν διὰ λόγους ἰδίᾳ ψυχολογικοῦς. Οὕτω ὁ νομοθέτης
 ἐπὶ μὲν τῶν ἐμμέσων φόρων δὲν συνεδάδισε πάντοτε τὴν τιμὴν τῆς με-
 ταλλικῆς δραχμῆς πρὸς τὴν πραγματικὴν μείωσιν τῆς ἀγοραστικῆς δυ-
 νάμεως τοῦ νομίσματος, οὐδὲ πρὸς τὸν τιμάρθμον τῆς ζωῆς, ἐπὶ τῶν ἀμέ-
 σων φόρων ἐξ ἄλλου λόγῳ τῆς τιμερῶν πολιτικῆς ἣτις ἐφηρμό-
 σθη εἰς τὰ πλείστα γενικῶς τῶν Κρατῶν (δικτιμήσεις, ἐνοικιοσιτάσιον
 κλπ.) ἢ αὐξησις τοῦ εἰσοδήματος ἢ ἐνὸς δὲν ὑπῆρξεν ἀνάλογος τῆς
 ἐπελθούσης αὐξήσεως τοῦ τιμαρίθμου τῆς ζωῆς, ἢ ἐτέρου δὲ ἡ αὐξησις
 τῶν ποσοστῶν δὲν ἠδύνατο νὰ ὑπερῶ ὥρισμένον τι ὅριον, καθ' ὅσον
 πᾶσα τυχὸν ὑπέρδοσις τούτου ἤθελεν ἐπιφέρῃ διαρροὴν τοῦ φόρου καὶ
 συνεπῶς μείωσιν τῶν ἐσόδων.

Οὕτω εἰς τὴν Γαλλίαν παρατηροῦμεν ὅτι τὸ 1925 ὁ φορολογικὸς
 τιμάρθμος ἦτο 215, ἐνῶ εἰς τὴν Ἀγγλίαν τὴν αὐτὴν περίοδον 498, ἐὰν
 δὲ τὰς ἄνω Χώρας κατατάξωμεν ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ ἀπομακρύνσεως
 ἐκ τῆς χρυσῆς ἰσοτιμίας, παρατηροῦμεν ὅτι κατὰ τὴν περίοδον 1925 ὁ

1. Πίναξ παραγώντων την φορολογικήν επιβάρυνσιν των κάτωθι χωρών και την τιμαριθμικήν εξέλιξιν
καθώς εν σχέσει προς τὸ 1913.

	Γαλλία	Ἀγγλία	Ἰταλία	Ἡ. Πόλυνται	Γερμανία	Ὑλλανδία	Σουηδία	Ἑλλάς								
Ἔτη	Ποσὸν φθι- νον εἰς τ. κατ. φο. το.	τιμωρ. ποσὸν εἰς τ. κατ. φο.	Ποσὸν φθι- νον εἰς τ. ποσὸν κατ. φο.	τιμωρ. Ποσὸν φθι- νον εἰς τ. ποσὸν κατ. φο.	Ποσὸν φθι- νον εἰς τ. ποσὸν κατ. φο.	Ποσὸν φθι- νον εἰς τ. ποσὸν κατ. φο.	Ποσὸν φθι- νον εἰς τ. ποσὸν κατ. φο.	Ποσὸν φθι- νον εἰς τ. ποσὸν κατ. φο.								
1918	4.147	100	163	100	672	100	869	100	169	100	180	100	218	100		
1919	2.634	61	838	908	1.833	67	1.962	291	283	65	905	128	260	139	480	230
1920	5.814	141	751	461	1.870	79	2.096	312	672	182	684	375	692	330	621	287
1921	6.645	160	781	479	2.301	96	2.231	332	688	186	668	330	681	295	385	176
1922	8.065	207	686	423	2.811	118	2.511	374	762	206	667	336	612	285	176	82
1923	6.640	160	717	440	3.078	138	2.045	304	712	193	476	282	384	186	377	173
1924	8.919	216	799	430	4.460	180	3.012	445	—	—	602	356	670	372	485	222
1925	8.985	215	812	438	3.518	146	8.180	478	—	—	612	362	728	404	488	224

τιμᾶριθμος τῆς εἰς χρυσὸν φορολογικῆς ἐπιβαρύνσεως ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν τοῦ 1913 ἦτο ὡς ἀκολούθως.

Ἀγγλία	498	Γαλλία	215
Ἡν. Πολιτεία	478	Ἰταλία	146
Ὁλλανδία	362	Ἑλλάς	224

2) Ἐταρὸς τρόπος περισσότερον ὅμως ἐμπειρικὸς μὴ ἐνέχων δὲ τὰ στοιχεῖα ἐκεῖνα δι' ὧν προσδιορίζεται ἡ φορολογικὴ ἱκανότης τῆς Χώρας, εἶναι ὁ τρόπος τῆς κατὰ κάτοικον φορολογικῆς ἐπιβαρύνσεως. Ἐκ τοῦ κάτωθι παρατιθεμένου πίνακος λαμβάνει τις ἰδέαν τῆς ἐπιβαρύνσεως τῶν διαφόρων Χωρῶν ἀπὸ τοῦ 1913 καὶ ἐντεῦθεν. Ὁ πίναξ κατηρτίσθη ἐκ στατιστικῶν τοῦ «Wirtschaftsdienst» καὶ τῶν δελτίων τοῦ Bureau of Foreign and Domestic Commerce τῶν Ἡνωμ. Πολιτειῶν, ὁ ὑπολογισμὸς δὲ ἔχει γίνῃ εἰς τὸ χρυσὸν νόμισμα ἐκάστης Χώρας ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ἐκάστοτε σχέσεως τοῦ δολλαρίου πρὸς τὸ ἐπιχώριον νόμισμα. (Βλέπε τὸν ὑπ' ἀείθμην II πίνακα εἰς τὴν ἐπομ. σελίδα 82).

Παρατηροῦμεν λοιπὸν πάλιν ὅτι καὶ κατὰ τὸν δεύτερον τοῦτον τρόπον τῆς κατὰ κάτοικον ἐπιβαρύνσεως ἡ Ἀγγλία ἔχει τὴν μεγαλύτεραν ἐπιβαρύνσιν μὲ δείκτην αὐξήσεως μάλιστα ἐν σχέσει πρὸς τὸ 1913, 507 ἔπονται αἱ Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι, Ὁλλανδία κλπ. ἤτοι ἡ κλίμαξ ἐπιβαρύνσεως βαίνει παράλληλος πρὸς τὴν διὰ τοῦ πρώτου τρόπου ἐξευρεθείσαν τοιαύτην. Παραστατικωτέραν ἰδέαν τῆς συγκριτικῆς κατὰ κάτοικον ἐπιβαρύνσεως λαμβάνομεν ἐὰν τὴν ἐπιβαρύνσιν τοῦ 1925 ὑπολογίσωμεν εἰς ἓν κοινὸν νόμισμα, τὸ δολλᾶριον. Τότε συγκρίνοντες ταύτην πρὸς τὴν τοῦ 1913 βὰ ἔχωμεν τὴν κατωτέρω κατάστασιν.

Ἔτη	Κατὰ κάτοικον ἐπιβαρύνσεις εἰς Δολλάρια.									
	Γαλλία		Ἀγγλία		Ἰταλία		Ἡ. Πολιτεῖαι		Ἑλλάς	
		Τμῶρ.		Τμῶρ.		Τμῶρ.		Τμῶρ.		Τμῶρ.
1913	20.10	100	17.25	100	12.90	100	6.97	100	9.35	100
1925	43.10	215	89.66	507	20.40	158	28.—	406	15.70	170

3) Ἐκτὸς τῶν δύο ἄνω τρόπων προσδιορισμοῦ τῆς φορολογικῆς ἐπιβαρύνσεως Χώρας τινὸς ὑπάρχει καὶ μία ἄλλη εἰσέτι μέθοδος ἣτις συνίσταται εἰς τὸ νὰ ἐξεύρη τις τὴν ἀναλογίαν τοῦ ὑπὸ τοῦ φόρου ἀπορροφωμένου Ἐθνικοῦ εἰσοδήματος. Ἡ μέθοδος αὕτη ἐνδεικτικὴ τῆς φοροκαλιτσουνάκῃ. Ἀρχεῖον τόμ. 7 (1927) Α'.

II. Πίναξ εμφανών την κατά κάποιον φορολογικήν επιβάρυνσιν.
(εις τὸ χρῆσθαι νόμισμα ἐκδοτῆς κώδους)

λογικῆς ἱκανότητος τῆς Χώρας ἀπὸ πρακτικῆς ἀπόψεως εἶναι ἀνεφάρμοστος, καθόσον εἶναι δύσκολος ὁ προσδιορισμὸς τοῦ Ἐθνικοῦ πλούτου Χώρας τινός, δυσκολώτερον δὲ εἰσέτι ὁ προσδιορισμὸς τοῦ Ἐθνικοῦ ταύτης εἰσοδήματος καὶ εἰς Χώρας εἰσέτι μὴ ἀμοιρούσας στατιστικῶν ὑπηρесиῶν.

Κατ' ἀνακοινώσεις τοῦ κ. Findlay Shirras γενομένης εἰς τὴν στατιστικὴν Ἑταιρείαν τοῦ Λονδίνου, τὸ Ἐθνικὸν εἰσόδημα τῶν κυριωτέρων Εὐρωπαϊκῶν Χωρῶν καὶ ἡ ἐπὶ τούτου ἀναλογία τῆς συνολικῆς φορολογίας, σημερινή τε καὶ προπολεμική, ὑπολογίζεται ὡς ἀκολούθως:

Χ ὥ ρ α ι	1924 — 25			1913
	Ἐθνικὸν Εἰσόδημα.	Ὀλική Φορολογία.	Ἀναλογία ἐπὶ τοῖς ο)ο	Ἀναλογία ἐπὶ τοῖς ο)ο
	(εἰς ἑκατομμύρια)			
Ἀγγλία	3.850	852	22.1	11.4
Γαλλία	170.000	30.293	17.8	1.38
Ἰταλία	100.000	20.000	20.	8.6
Ἑλβετία	5.000	750	15.	6.9
Αὐστρία	5.000	872	17.8	16.9.

Οἱ ἄνω ἀριθμοὶ συμπερινοῦν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον καὶ πρὸς τὰς στατιστικὰς τὰς δημοσιευομένας ὑπὸ τῶν «Bankers Trust Comp». Ὁδὴ κατὰ τὰς τελευταίας ταύτας ὑπολογιζομένου τοῦ Ἐθνικοῦ εἰσοδήματος εἰς δολλάρια αἱ ἀναλογίαι μεταξὺ τοῦ 1913 καὶ 1924 ἔχουσιν ὡς ἀκολούθως:

Χ ὥ ρ α ι	Ἐθνικὸν Εἰσόδημα		Ἀναλογ. ἐπὶ τοῖς ο)ο	
	1913	1914	1913	1924
	(Εἰς ἑκατομμύρια δολλάρια)			
Ἀγγλία	10.900	11.098	11.42	22.71
Γαλλία	7.300	7.000	13.77	16.30
Ἰταλία	3.900	3.400	11.21	14.62
Ἡν. Πολιτεῖαι	34.400	34.625	5.78	13.73

Ἐξ ἀμφοτέρων τῶν ἄνω πινάκων βλέπομεν ὅτι τὸ φορολογικὸν βάρος σήμερον εἶναι κατὰ πολὺ ἀνώτερον τοῦ 1913. Ἐν Ἀγγλίᾳ παρὰ τὴν ἐπελθοῦσαν κατὰ τὰ τελευταία ἔτη ἐλάφρυνσιν ἡ φορολογικὴ ἐπιβάρυνσις εἶναι ἀκόμη ἡ μεγίστη.

Ἐν Ἑλλάδι δυστυχῶς οὐδεμία ὑπάρχει σχετικὴ πληροφορία ὡς

πρὸς τὸν προσδιορισμὸν τοῦ Ἑθνικοῦ πλούτου, πολὺ δὲ περισσότεραν τοῦ Ἑθνικοῦ ταύτης εἰσοδήματος. Ἡ ἑλλειψὶς ἰδίᾳ κτηματολογίου καὶ ἡ εἰς τὰ σπάργαντα ἐδρισκομένη εἰσέτι στατιστικὴ μας ὑπηρεσία δὲν μᾶς παρέχουν στοιχεῖα ἀκριβῆ πρὸς ἔστω καὶ κατὰ προσέγγισιν προσδιορισμὸν τοῦ Ἑθνικοῦ εἰσοδήματος. Ἐπὶ τῇ βάσει γενικῶν ἐνδείξεων θὰ προσπαθήσωμεν νὰ προσδιορίσωμεν κατὰ προσέγγισιν τοῦτο, χωρὶς νὰ ὑποστηρίζωμεν καὶ τὸ ἀλάθητον τῶν ὑπολογισμῶν μας.

Ἐάν λάδωμεν ὑπ' ὄψει διὰ τὴν φορολογία τῆς ἐγγείου παραγωγῆς (δεκάτη), τῆς ὁποίας τὴν ἀπόδοσιν, λαμβάνοντες ὑπ' ὄψει καὶ τὸ κέρδος τῶν ἐνοικιαστῶν, ὑπολογίσωμεν εἰς 400 ἑκατομμύρια, κεφαλαιοποιήσωμεν δὲ ταῦτα ἐπὶ 20 (δοθέντος διὰ τὸ ποσοστὸν τῆς φορολογίας ἐνέρχεται εἰς 5 ο)ο ἀποταλοῦν οὕτω τὸ ἐν εἰκοστὸν τῆς ἀκαθάριστου προσόδου) θὰ ἔχωμεν ἀκαθάριστον εἰσόδημα 8 δισεκατομμύρια. Ἐάν ἐπὶ τῆς ἀκαθάριστου ταύτης προσόδου ὑπολογίσωμεν συντελεστὴν καθαρῶς εἰσοδήματος 25 ο)ο θὰ ἔχωμεν καθαρὸν εἰσόδημα Δραχ. 2.000 ἑκ.

β) Λαμβάνοντες ὑπ' ὄψει διὰ τὴν φορολογία τῶν καθαρῶν προσόδων καὶ τὴν λοιπὴν ἄμεσος φορολογία ἀποδίδει περίπου 1000 ἑκατομ., (1924) συνυπολογιζομένης καὶ τῆς συνήθους διαρροῆς τοῦ φόρου τῆς παρατηρουμένης ἄλλως τε κατὰ μεγαλυτέραν κλίμακα παρ' ἡμῖν, δεδομένου δὲ [όντος διὰ τὸν φόρος οὗτος ἀποτελεῖ τὸ ἐν δέκατον τοῦ ὅλου εἰσοδήματος θὰ ἔχωμεν 1000 X 10 Δραχ. 10.000 >

γ) Προσθέτοντες δὲ ἐπὶ πλέον καὶ τὸ εἰσόδημα τῶν ἐξαγομένων προϊόντων, ὑπολογίζοντες τοῦτο εἰς 2.000 >

δ) Ἐάν προσθέσωμεν δὲ εἰσέτι καὶ ἀδήλους πόρους δρ. 2.000 >

θὰ ἔχωμεν τεκμαρτὸν Ἑθνικὸν εἰσόδημα Δραχ. 16.000 >

Παρ' ἡμῖν ὅθεν ἐπὶ συνόλου Ἑθνικοῦ εἰσοδήματος 16.000 ἑκατομ. ἔναντι 6.282 ἑκατ. φόρων (περίοδος 1925) ἔχομεν ἀναλογίαν ἐπὶ τοῦ Ἑθνικοῦ εἰσοδήματος 39,2 ο)ο.

Τὸ ποσοστὸν τοῦτο ἔκ πρώτης ὄψεως ἴσως φανῇ ὀλίγον ὑπερβολικόν, λαμβανομένου μάλιστα ὑπ' ὄψει διὰ κατὰ τοὺς δύο ἄνω τρόπους ἡ ἑλλὰς παρουσιάζεται σχετικῶς ἐν συγκρίσει πρὸς τὰς ἄλλας χώρας ὡς ἐλαφρότερον φορολογουμένη. Ἄν καὶ ὡς πρὸς τὸν τρόπον τοῦ προσδιορισμοῦ τοῦ Ἑθνικοῦ εἰσοδήματος, δὲν ὑπάρχουσιν ἀσφαλῆ δεδομένα ἵνα δυνάμεθα μετὰ πεποιθήσεως νὰ ὑποστηρίξωμεν τὸ ἀλάνθαστον τῶν ὡς ἄνω ὑπολογισμῶν μας, πάντως ὅμως ἐάν λάβῃ τις ὑπ' ὄψιν διὰ οὐδὲν εἰσόδημα φορολογεῖται κάτω τοῦ 20 ο)ο καὶ 25 ο)ο (ὡς εἰσόδημα αὐτοκτομῶν, ἐμπορικῶν ἐπιχειρήσεων κ.λ.π.), ἐάν δὲ εἰς τοὺς συντελεστὰς

τούτους προσθήσῃ τις καὶ τὴν ἐκ τῶν ἐμμέσων καὶ λοιπῶν ἄλλων φόρων ἀναλογία, τότε θυνάμεθα νὰ εἰπώμεν ὅτι ἡ ὡς ἄνω προσδιορισθεῖσα ἀναλογία ἐπὶ τοῦ Ἐθνικοῦ εἰσοδήματος, ἐὰν δὲν εἴναι ἀπολύτως ἀκριβὴς, πλησιάζει πάντως πρὸς τὴν πραγματικότητα. Τὸ ὕψηλόν τοῦ ὡς ἄνω ποσοστοῦ καὶ ἡ ἀσυμφωνία ὡς πρὸς τὴν ἐπιβάρυνσιν ἐν σχέσει πρὸς τοὺς δύο προαναφερθέντας τρόπους προέρχεται α) ἐκ τοῦ ὅτι ἡ Ἑλλὰς ἀναλογικῶς δὲν εἶναι ἀρκετὰ πλουσία εἰς ἐθνικὸν πλοῦτον ἢ τοῦλάχιστον ὁ πλοῦτός της δὲν ἐκμεταλλεύεται ἀρκούντως, β) ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ἐν Ἑλλάδι ἡ ἀναλογία τῶν ἐμμέσων φόρων ἐπὶ τοῦ συνόλου τῆς φορολογικῆς ἐπιβαρύνσεως εἶναι μικρά, ἐνῶ συμβαίνει τὸ ἀντίθετον εἰς τὰς πλείστας τῶν Εὐρωπαϊκῶν Χώρων καὶ γ) ἐκ τοῦ ὅτι ὁ πληθυσμὸς τῆς Ἑλλάδος, ἰδίᾳ ὁ προσφυγικὸς δὲν ἔχει καταστῆ εἰσέτι παραγωγικὸς ἐν τῷ συνόλῳ του.

* *

Γενικῶς ὅμως εἰς ὅλας τὰς ἀναφερθείσας μεθόδους δὲν δύναται τις νὰ ἀνεύρῃ γενικὰ δεδομένα καὶ νὰ συναγάγῃ ἀσφαλῆ συμπεράσματα περὶ τῆς πραγματικῆς φορολογικῆς ἐπιβαρύνσεως Χώρας τινός. Μὲ τὸ ὅτι ὁ τιμᾶριθμὸς τῆς φορολογίας τῆς Α'. Χώρας εἶναι ἀνώτερος τοῦ τῆς Β', ἢ τὸ ποσὸν τῆς κατὰ κάτοικον ἐπιβαρύνσεως εἶναι μεγαλύτερον ἢ τοῦ τῆς ἄλλης Χώρας, δὲν ἔπεται ἐκ τούτου ὅτι εἰς τὴν Χώραν ταύτην ὑπάρχει πραγματικῶς βαρυτέρα φορολογία ἢ εἰς τὴν ἄλλην. Ἐκ πασῶν τῶν προαναφερθεῖσων μεθόδων δὲν θυνάμεθα κατὰ τὴν γνώμην μας νὰ κρίνωμεν περὶ τῆς πραγματικῆς φορολογικῆς ἐπιβαρύνσεως Χώρας τινός.

Υπάρχει ὅμως μία ἄλλη ἀπλουστερά περισσότερον πραγματικὴ καὶ ἰδιαιτέρως ἐνδεικτικὴ τῆς πραγματικῆς φορολογικῆς νομοθεσίας καὶ συνεπῶς ἐπιβαρύνσεως Χώρας τινός. Κατὰ ταύτην ἐξετάζει τις εἰς τὰς Χώρας μεταξὺ τῶν ὁποίων πρόκειται νὰ ἐνεργήσῃ τὴν σύγκρισιν, πῶς φορολογεῖται τὸ αὐτὸ εἰσόδημα εἰς ἑκάστην τούτων, ἤτοι πόσοι εἶναι οἱ βαρύνοντες τοῦτο φόροι. Οὕτω διὰ τοῦ τρόπου τούτου καταλήγει τις εἰς θετικὸν συμπέρασμα καθόσον παρατηρεῖ ὅτι τὸ α'. εἰσόδημα φορολογεῖται ἑλαφρότερον ἢ βαρυτέρον εἰς τὰς Χώρας μεταξὺ τῶν ὁποίων ἐνεργεῖ τὴν σύγκρισιν. Οὕτω ἐὰν λάβωμεν κέρδος πραγματοποιούμενον ὑπὸ Ἀνωνόμου Ἑταιρείας καὶ ἀναζητήσωμεν τοὺς φόρους οἵτινες ἐπιβάλλονται εἰς τὰς διαφόρους Χώρας παρατηροῦμεν ὅτι ὑφίστανται

Ἐν Γαλίᾳ α) Φόρος Ἐμπορικῶν ἐπιχειρήσεων τοῦ ὁποίου τὸ ποσοστὸν ἀνέρχεται μετὰ τοῦ προσθέτου εἰς

14.40 ο/ο

β) Φόρος ἐπὶ τοῦ μερίσματος ἐπὶ ποσοστῷ

18.

ἤτοι ἐν συνόλῳ

32.40 ο/ο

Ἐν Ἀγγλίᾳ Φόρος ἐπὶ τοῦ μερίσματος	20 ο)ο
Ἐν Ἠνωμ, Πολιτείας	15 ο)ο
Ἐν Ἰταλίᾳ Ποσοστὸν ἐπὶ τοῦ μερίσματος	25 ο)ο
Ἐν Ἑλλάδι Φόρος ἐπὶ τοῦ μερίσματος	20 ο)ο
ὅπερ ἀναγκαστικοῦ Δανείου 30 ο)ο	6 ο)ο
ἤτοι ἔχομεν :	26 ο)ο

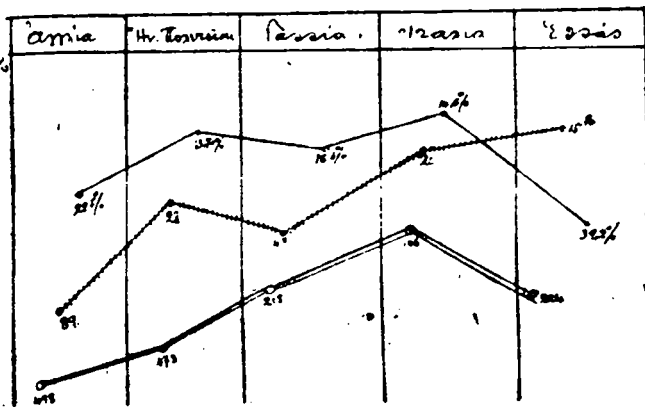
Ἀγγλία	Γαλλία	Ἠν. Πολιτεία	Ἰταλία	Ἑλλάς
20 ο)ο	32 ο)ο	15 ο)ο	25 ο)ο	26 ο)ο

Εἶναι ἐκτὸς πάσης ἀμφισβητήσεως ὅτι ἡ τελευταία ὡς ἄνω μέθοδος εἶναι περισσότερον ἐνδεικτικὴ τῆς πραγματικῆς φορολογικῆς ἐπιβαρύνσεως, ἐὰν δὲ ἡ σύγκρισις λάβῃ χώραν εἰς περισσότερα τοῦ ἐνὸς φορολογικὰ ἀντικειμένα συνάγῃ τις ἀσφαλὴ συμπεράσματα περὶ τῆς φορολογικῆς ἐπιβαρύνσεως. Οὕτω παρατηροῦμεν ὅτι ἐν Ἀγγλίᾳ κέρδος Ἀνωρύμου Ἑταιρείας φορολογεῖται ἐλαφρότερον ἢ εἰς τὰς ἑλλας Χώρας, ἐνθ' ὡς ἀνωτέρω παρατηρήσαμεν καὶ κατὰ τοὺς τρεῖς προαναφερθέντας τρόπους ἡ Ἀγγλία ἐμφανίζεται μὲ τὴν μεγίστην φορολογικὴν ἐπιβάρυνσιν. Ἐν Ἑλλάδι τοὺσαντίον βλέπομεν ὅτι ἡ φορολογικὴ τῆς νομοθεσίας εἶναι εἰς ἄκρον ἐπιβαρυντικὴ καὶ μὲ φορολογητέα μάλιστα κλιμάκια ἀρχαῖα ὑψηλά, ἐνθ' ἀντιθέτως ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἄνω προαναφερθεῖσων μεθόδων προσδιορισμοῦ, ἡ Ἑλλάς παρουσιάζεται ἐν τῇ συνόλῳ τῆς ὡς ἐλαφρότερον φορολογουμένη. Τοῦτο ἡμεῖς τοῦλάχιστον ἀποδίδομεν εἰς τὸ πλημμελὲς φορολογικόν τῆς σύστημ, ὅτι τοῦ τῆς ἀμέσου φορολογίας ὅπου συμβαίνει τὰ φορολογικὰ κλιμάκια νὰ εἶναι εἰς τὸ maximum δυνατόν σημεῖον, ἐνθ' εἰς τὴν πραγματικότητα ἐλάχιστοι εἶναι δυστυχῶς οἱ καὶ πράγματι ὑποβαλλόμενοι εἰς ταῦτα, ὡς ἰσχύοντος μᾶλλον τοῦ δόγματος ὅτι «ὁ φόρος βαρύνεται εἰς τὴν εἰλικρίνειαν τῶν φορολογουμένων». Κατὰ τὴν μέθοδον ὅμως ταύτην παρορᾶται ἡ ἐκ τῶν ἐμμέσων φόρων ἐπιβάρυνσις, ὡς μὴ δυναμένη διὰ τοῦ ἄνω τρόπου νὰ προσδιορισθῇ, εἰμὴ ἐκτὸς τῆς περιπτώσεως καθ' ἣν ἐκ παραλλήλου πρὸς τὴν ἀναζητήσιν τῶν ἐπὶ τῶν διαφόρων ἀντικειμένων ἐπιβαλλομένων φόρων, ἤθελε ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ἰδιαίτερος καὶ ἡ συνολικὴ ἐκ τῶν ἐμμέσων καὶ λοιπῶν φόρων ἐπιβάρυνσις εἰς ἐκάστην τῶν πρὸς σύγκρισιν Χωρῶν.

Κατωτέρω παραθέτομεν γραφικὴν παράστασιν τῶν τριῶν πρώτων τρόπων τῆς φορολογικῆς ἐπιβαρύνσεως ἤτοι α) τοῦ ἐπὶ τῇ βάσει τιμᾶριθμοῦ φορολογίας ἐν σχέσει πρὸς τὴν προπολεμικὴν περίοδον, β) τῆς

κατὰ κάτοικον ἐπιβαρύνσεως καὶ γ) ἀναλόγως τοῦ ποσοστοῦ τοῦ Ἐθνικοῦ εἰσδήματος τοῦ ἀποροφωμένου ὑπὸ τοῦ φόρου, ἐκ τῆς ὁποίας λαμβάνει τις παραστατικωτέραν εἰκόνα. Βλέπε πίνακα ὑπ' ἀριθμ. III.

III. Γραφικὴ παράστασις τῆς φορολογικῆς ἐπιβαρύνσεως κατὰ τὸ ἔτος 1925.

——— Τιμὸριθμὸς φορολογίας ἐν σχέσει πρὸς τὸ 1913
 - - - - - Κατὰ κάτοικον ἐπιβαρύνσις εἰς Δολάρια
 Ἀναλογία ἐπὶ τοῦ ἐθνικοῦ εἰσδήματος.

Γενικῶς παρατηροῦμεν ὅτι ἡ μεταπολεμικὴ φορολογικὴ πολιτικὴ διήλθεν διαφόρους φάσεις, ἀναποφεύκτους ἄλλως τε ἐν τῇ ἐπικρατούσῃ ἀτμοσφαίρᾳ τῆς συγχύσεως καὶ ἀβεβαιότητος, μὲ γενικὴν ὁμῶς κατεύθυνσιν πρὸς τὴν σταθεροποίησιν καὶ ἰσοσκελίσιν τῶν προϋπολογισμῶν.

Ἐὰν παρακολουθήσῃ τις τοὺς προϋπολογισμοὺς τῶν διαφόρων Κρατῶν τοῦ τρέχοντος οἰκονομικοῦ ἔτους 1926—27 θὰ παρατηρήσῃ ὅτι εἰς τὰ πλείστα τούτων ἐπετεύχθη ἰσοζύγιον μεταξὺ εἰσόδων καὶ ἐξόδων, εἰς μερικὰ τούτων ἐξησφαλίσθη καὶ ἐλαφρὸν πλεόνασμα, ἡ χρονία δὲ ἐκείνη νόσος τῶν ἐλλειμμάτων ἢ τόσον τρομακτικῶς διαδοθεῖσα κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πολέμου καὶ ἐπιταθείσα ἔτι μᾶλλον κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς μεταπολεμικῆς περιόδου, σήμερον παρουσιάζεται ὑπὸ ἡπιωτέτην μορφήν ὡς ἐκπρόσωπος ὀλίγων καθυστερουμένων εἰσέτι Κρατῶν. Οὕτω ἐκτὸς τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν αἰτίνας ἀνέκαθεν παρουσιαζόν πλεόνασμα εἰς τοὺς προϋπολογισμοὺς των, ἡ Ἰταλία ὡσαύτως ἐξησφάλισε τοῦτο, ἡ Τσεχοσλοβακία, ἡ Ἑλβετία, ἡ Νορβηγία, ἡ Οὐγγαρία καὶ ἡ Ρουμανία· ἀπ' ἐτέρου πλείστων ὄσων Κρατῶν ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ 1926—27 παρουσιάζεται ἰσοζυγισμένος, ὡς τῆς Γερμανίας, τῆς Μεγάλης Βρετανίας.

νίας, τῆς Γαλλίας, Σουηδίας, Νορβηγίας, Γιουγκοσλαβίας, Ρωσσίας καὶ πλείστον ἄλλων, ἐλλείμματα δὲ παρουσιάζουσι ἐλάχιστα τῶν Κρατῶν, ὡς ἡ Ἰσπανία, ἡ Ἑλλάς, πολὺ μικρὸν τὸ Βέλγιον καὶ ἡ Αὐστρία καὶ ἰσως ἡ Βουλγαρία μολοντί. ὁ προϋπολογισμὸς τῆς τελευταίας ταύτης ἐμφανίζεται ἰσοϋγισμένος. Ἀλλ' ὡς ἐλέχθη τὰ ἐλλείμματα τῶν Κρατῶν τούτων κατὰ τὸ πλείστον εἶναι μικρά, διὰ μᾶς δὲ συντηρητικῆς πολιτικῆς πολὺ συντόμως δύνανται νὰ καλυφθῶσιν.

Ἐὰν θελήσῃ ὁμοῦς τις νὰ παρακολουθήσῃ τὰ χρησιμοποιηθέντα μέσα ὑπὸ τῶν διαφόρων Κρατῶν πρὸς ἰσοϋγίαν τῶν προϋπολογισμῶν των, θὰ παρατηρήσῃ ὅτι κυρίως αὕτη ἐπιτεύχθη διὰ τῆς αὐξήσεως τῶν ἐμμέσων φόρων, πλὴν ἐλαχίστων ἐξαιρέσεων ὡς π. χ. ἡ Γερμανία τῆς ἐποίας ἐνθ' ὅτ' οἱ ἔμμεσοι φόροι ἀπετέλουν τὰ 45 ο)ο τῶν ὅλων τῆς ἐσόδων, τὸ 1924 — 25 τὸ ποσοστὸν τοῦτο κατηλθεν εἰς 3 ο)ο, ἐνθ' ἀντιθέτως τὸ ἐσοδὸν τῶν ἐμμέσων φόρων ἀποτελεῖ σήμερον τὰ 53 ο)ο τοῦ ἑλικοῦ ποσοῦ φόρων. Γενικῶς ὁμοῦς εἰς τὰ ἄλλα Κράτη οἱ ἔμμεσοι φόροι ἠκολούθησαν αὐξοῦσθαι κλίμακα ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς ἀμέσους, ἀποτέλεσμα δὲ τῆς πολιτικῆς ταύτης τῶν ὑψηλῶν δασμῶν ὑπῆρξε καὶ τὸ πρό πνος δημοσιουθὲν μνηψέστον τῶν Τραπεζιτῶν καὶ Βιομηχανῶν.

Πάντως ἐπ' ἀνάδοξ πρὸς τὴν προπολεμικὴν βᾶσιν ἐπὶ τοῦ παρόντος εἶναι ἀνέφικτος, καθόσον ἐκτός τῆς αὐξήσεως τῶν ἐξόδων, ἡ ἐξυπηρέτησις τοῦ Δημοσίου Χρέους καὶ ἡ ἐξοπλιστικὴ τάξις ἐπιβαρύνουν σημαντικῶς τοὺς προϋπολογισμοὺς ὅλων ἐν γένει τῶν Κρατῶν. Ἄς ἐπισωμεν ὁμοῦς ὅτι θάπτεν ἡ βράδιον μία δικαία διακανόνισις τοῦ Δημοσίου χρέους μεταξὺ τῶν διαφόρων Χωρῶν καὶ ἐπικράτησις μετριοπαθεστέρων ἀντιλήψεων ὡς πρὸς τὴν χρησιμότητα τῶν ἐξοπλισμῶν, θὰ ἐπιτρέψωσιν εἰς τὴν ἀνθρωπότητα νὰ ἀτενίζῃ μὲ φέρελται βλέμμα πρὸς μίαν καλλιτέραν αὔριον.

